

Špeciálna základná škola s vyučovacím jazykom maďarským

Magyar Tannyelvű Speciális Alapiskola

Hviezdoslavova 24

979 01 Rimavská Sobota

Obsah vzdelávania

pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia

s vyučovacím jazykom maďarským

8. ročník

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Slovenský jazyk a slovenská literatúra

Hodinová dotácia učebného predmetu

Slovenský jazyk a slovenská literatúra	8. ročník
ŠVP	4
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	4

Slovenský jazyk a slovenská literatúra 4 VH týždenne - 8. ročník	
Jazyková komunikácia	2 VH týždenne
Komunikácia a sloh	1 VH týždenne
Čítanie a literatúra	1 VH týždenne

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Slovenský jazyk zaberá v hierarchii vyučovacích predmetov popredné miesto: slúži na vyjadrenie vlastných myšlienok na veku primeranej úrovni žiakov, má napomáhať celkovému osobnostnému rozvoju žiaka, získavaniu návykov slušného správania špeciálne v rečovej oblasti, kladne pôsobiť na vývin jeho rečovo-analogických schopností, rozvoj jazykového čítania, tvorivosti a kladných postojov k slovenskému jazyku.

Na hodinách slovenského jazyka a literatúry žiaci vnímajú slovenskú reč na základe osvojených poznatkov v materinskom jazyku. Vyučovanie slovenského jazyka preto úzko súvisí aj ostatnými učebnými predmetmi. Žiaci tejto vekovej kategórie sa orientujú hlavne na hrove situácie a formy vyučovania.

Cieľom pedagóga je, aby žiaci získali najzákladnejšie jazykové a rečové zručnosti. Konečným cieľom vyučovania slovenského jazyka je dosiahnuť, aby žiaci v závere špeciálnej základnej školy vyjadrovali svoje myšlienky ústne aj písomne po slovensky primerane veku a mentálnym danostiam.

Východiskovou stratégiou vyučovania je komunikatívne vyučovanie, komunikatívny prístup k tvorbe koncepcie a stratégie vyučovania. Ťažiskovými princípmi sú:

- princíp cieľavedomosti,
- princíp podriadenosti jazykových prostriedkov nácviku komunikatívnych zručností s prihliadaním na funkčnosť pri výbere jazykových prostriedkov s osobitným zreteľom na kontextualizáciu, kontrastívnosť a dlhodobosť,
- situačný princíp,
- princíp autentickosti komunikačných procesov,
- princíp hodnotenia komunikačnej činnosti žiakov vo vzťahu k daným cieľom a úlohám.

Pre vyučovanie slovenského jazyka platia všeobecne platné psychologické zásady a zásady technológie vyučovania cudzích jazykov. Vzhľadom na ciele komunikatívneho vyučovania treba dbať o to, aby náročnosťou učebného obsahu a nevhodnými edukačnými technikami sa nevytvárala psychická bariéra pri používaní slovenského jazyka. Pre konkrétny výber slov pri obohacovaní slovnej zásoby a v tvorení slovných asociácií je potrebné prihliadať na vývinové špecifiká a na špecifiká postihnutia.

Cieľom vyučovania slovenského jazyka v špeciálnych základných školách s vyučovacím jazykom maďarským je formovať základné rečové návyky a zručnosti žiakov na princípe praktickej použiteľnosti, rozvíjať reč žiakov tak, aby postupne nadobúdali schopnosť tvoriť rozhovor – až súvislý prejav v bežných životných situáciách.

Jedným zo základných predpokladov dobrej úrovne ovládania slovenského jazyka je dôsledné uplatnenie komunikatívneho princípu v jazykovom vyučovaní. Vo vyučovaní slovenského jazyka sa treba zamerať na rozvoj rečových návykov a zručnosti v podmienkach podobných reálnej jazykovej komunikácie, aby podnecovali žiakov používať slovenský jazyk čo najviac.

Cieľom vyučovania slovenského jazyka v špeciálnych základných školách s vyučovacím jazykom maďarským je:

- jednoducho a zrozumiteľne sa vyjadrovať v slovenskom jazyku – schopnosť komunikácie,
- vytvoriť návyk správneho čítania a naučiť žiakov rozumieť prečítanému textu,
- primerane mentálnym danostiam naučiť žiakov vyjadrovať sa písomnou formou slovenského jazyka,

Ústny a písomný prejav

- nácvik ústneho a písomného vyjadrovania má predovšetkým praktický význam. Jeho úlohou je naučiť žiakov vyjadrovať sa ústne a písomne v súvislých, logicky usporiadaných celkoch. Je pevne spätý s vyučovaním konverzačnej pohotovosti, gramatiky a čítania,
- rozvíjanie komunikačných schopností podľa daných tém tvorí s gramatikou a slohom štruktúrovaný celok. Učiteľ realizuje obsah učiva tak, že si volí ako východisko istú tému rozvíjania reči, na tento obsah aplikuje (prakticky) pravidlá gramatiky a slohu. Takto všeobecne určený postup v prípade potreby nevyklučuje preberať určité učivo osobitne.
- pomocou nácviku ústneho a písomného vyjadrovania poskytujeme široký priestor na využitie aktivity žiakov, na vyjadrenie vlastných zážitkov a skúsenosti.

Základné gramatické a pravopisné učivo sa implicitne precvičuje v rámci komunikačných činností:

- Gramatika má svoju úlohu predovšetkým v zabezpečovaní analýzy osvojenej jazykovej reprodukcie slov, viet, celých textov. Pomáha žiakom pochopiť existenciu jednotlivých jazykových foriem. Obohacuje a zlepšuje vyjadrovaciu schopnosť žiakov v slovenskom jazyku.
- Žiaci sa majú naučiť prakticky poznávať a triediť slová podľa ich lexikálneho a gramatického významu a zovšeobecňovať slovné tvary na základe analógie. Zoskupovaním, grafickým a farebným znázorňovaním väčšieho počtu analogických tvarov slov môžeme im pomáhať zovšeobecňovať, osvojovať, prakticky používať a chápať gramatický význam slova.

Čítanie a literárna výchova

- Cieľom čítania a literárnej výchovy je naučiť žiakov čítať text s porozumením.
- Zdokonaľuje sa technika čítania a porozumenie obsahu textu. Je dôležité vypestovať u žiakov záujem o čítanie a rozširovanie slovnéj zásoby. Žiaci čítajú texty v takom rozsahu a náročnosti, aby to zodpovedalo ich mentálnej úrovni a stupňu osvojenia reči.
- Literárna výchova oboznamuje žiakov vhodnou formou s najznámejšími ukážkami z diel slovenskej a inej literatúry, približuje významné osobnosti slovenskej literatúry.

8. ROČNÍK

CIELE

Vo výchovno-vzdelávacom procese sa kladie dôraz na počúvanie s porozumením, čítanie, čítanie s porozumením, ústny a písomný prejav. Nepretržite prebieha precvičovanie a utvrdzovanie správnej artikulácie a spisovnej výslovnosti, rozvíjanie komunikačnej schopnosti v ústnej a písomnej podobe.

Zvýšená pozornosť sa venuje hlasnému čítaniu a čítaniu s porozumením. V procese osvojovania tvorby ústnych a písomných prejavov na úrovni lexikálneho osvojovania sa žiaci oboznamujú formou praktických cvičení so základnými gramatickými javmi nevyhnutnými pre správne ústne a písomné vyjadrovanie.

OBSAH

Počúvanie s porozumením

Porozumenie bežných povelov, pokynov, pozdravov, zdvorilostných prejavov.

Vnímanie prejavu učiteľa a presné porozumenie jeho hlavných častí.

Vnímanie a porozumenie prejavu spolužiaka.

Globálne porozumenie východiskového textu vo vzorovom prednese vyučujúceho.

Porozumenie rozprávky, ktorá má obdobu aj v maďarčine.

Porozumenie otázok učiteľa.

Porozumenie krátkemu dialógu v rozsahu 4 replík.

Ústny prejav

Správna výslovnosť a artikulácia všetkých hlások slovenskej abecedy, frekventovaných slov, slovných spojení a viet.

Používanie zámen (osobné: ja, ty, on, ona, my, oni, ony, ukazovacie: ten, tá, to, tí, tie, opytovacie: kto, čo, aký, aká, aké, zvrätané, privlastňovacie: môj, moja, moje, moji, tvoj, tvoja, tvoje, tvoji, náš, naša, naše, naši, váš, vaša, vaše, vaši).

Používanie zdvorilostných fráz primerane situácii (oslovenia, pozdravy: Dobrý deň!, Dobré ráno!, Dobrý večer! Dovidenia!, Ahoj/te!, Bozkávam!, poďakovanie, poďakovanie sa za pomoc: Ďakujem!, prosba: Prosím ťa/prosím vás, Pomôž/Pomôžte, ospravedlnenie: Prepáč/prepáčte!, blahoželanie: Blahoželám!), privítanie (Vítam ťa/vás).

Predstavovanie sa: Volám sa....

Predstavovanie spolužiaka, člena rodiny.

Používanie gramatických rodov, čísiel frekventovaných podstatných a prídavných mien.

Používanie frekventovaných zvratných slovies.

Používanie slovies *byť* a *mať* v prítomnom, minulom a budúcom čase.

Používanie frekventovaných slovies v prítomnom, minulom a budúcom čase. Používanie základných a radových čísloviek.

Používanie predložkových väzieb (z (zo), k (ku), na, pri, v (vo), nad, za, pred, pod, s (so)) a prísloviek miesta (tu, tam, hore, dolu, vľavo, vpravo).

Reprodukovanie jednoduchých viet, ktoré žiaci majú poznať spamäti.

Ovládanie naspamäť jednoduchých piesní, riekaniek, hádaniek, detských hier a básní určených na memorovanie.

Ovládanie naspamäť jednoduchých textov, krátkych dialógov určených na memorovanie.

Presné opakovanie krátkych viet po učiteľovi.

Tvorenie viet o škole, rodine, slávnosti, výlete na základe obrázkov a pomocných otázok.

Tvorenie krátkych viet o známom obrázku, o sérii obrázkov na základe pomocných otázok.

Rozprávanie o nejakej udalosti alebo činnosti na základe ilustrácie, obrázkov, pomocných otázok. Riešenie hádaniek, tajničiek, krížoviek s pomocou. Vymenovanie členov rodiny.

Jednoduchá charakteristika rodičov na základe pomocných otázok.

Usmerňovaný rozhovor

Dramatizácia precvičeného textu alebo krátkej známej rozprávky.

Zahranie (bábkovej) scény.

Zapojenie sa do rozhovoru.

Ovládanie dialógov v rozsahu max. 3 replík naspamäť.

V rámci precvičenej témy tvorenie odpovedí na otázky s pomocou.

Riešenie štandardných sociálnych situácií primeraných veku a postihnutiu žiakov v rámci komunikačných tém:

Osobné údaje a rodina (členovia rodiny: rodičia, súrodenci, príbuzenstvo: starí rodičia, strýko, teta, sesternica, bratanec, slovenská podoba mena žiaka, adresa bydliska žiaka, telefónne číslo rodičov, zamestnanie členov rodiny, jednoduchá charakteristika rodičov, narodeniny, meniny, pomoc rodičom)

Dom a domov, prostredie, miesta (opis miestností, stroje v domácnosti, činnosti v byte, v okolí domu, udržiavanie čistoty a poriadku, naša obec, poznatky o Slovenskej republike),

Každodenný život, zamestnania (režim dňa školáka, najznámejšie povolania s veľmi jednoduchým opisom činnosti, zamestnanie rodičov, telefonovanie),

Voľný čas, zábava, šport (karneval, činnosti v rámci voľného času, obľúbená športová disciplína, pravidlá slušného správania počas zábavy a športovania),

Cestovanie (dopravné prostriedky, kultúra cestovania, orientácia v mieste bydliska, v okolí školy),

Starostlivosť o zdravie a telo (časti tela, zdravie, choroby detí, u praktického a zubného lekára, osobná hygiena, obliekanie, zdravá výživa, životospráva, šport),

Škola a trieda (adresa školy, budova školy, trieda, zariadenie triedy, učebné predmety – rozvrh hodín, učebné pomôcky, personál školy, školská jedáleň, telocvičňa, školský dvor, mimoškolská činnosť, okolie školy, pravidlá slušného správania, udržiavanie čistoty a poriadku),

Obchod/nakupovanie a služby (kultúra nakupovania: Prosím si..., Ďakujem., v obchodnom dome, v nákupnom centre, na pošte, v cukrárni, v kine, v divadle, peniaze, počet),

Počasia, kalendár (rok, ročné obdobia, mesiac, týždeň, deň: pracovný deň, víkend, určovanie času: časti dňa, aktuálny čas, aktuálne počasie, sviatky: Mikuláš, Vianoce, Silvester, Nový rok, Veľká noc, Deň matiek, Deň detí, rodinné sviatky, školský rok, vysvedčenie, prázdniny: jesenné, vianočné, polročné, jarné, veľkonočné, letné),

Príroda, ročné obdobia (domáce, známe poľné a lesné zvieratá, rastliny: známe jarné, letné, poľné kvety, najznámejšie liečivé rastliny, najznámejšie kriky, ovocie a ovocné stromy, zelenina, zber úrody, starostlivosť o zvieratá, ochrana životného prostredia).

Jazykové prostriedky

Porozumenie významu vybraných pojmov a na základe pokynov vykonávanie činnosti (abeceda, veta, slovo, slabika, hláska (samohláska, spoluhláska, dvojhláska), písmeno, text, rozprávka, báseň, hádanka, riekanka, vyčítanka, pieseň, hra, krížovka, tajnička, dramatizácia, rozhovor (dialóg), nadpis, názov, autor, pozdrav, písanie, delenie slov, tvorba viet, bodka, otáznik, výkričník, tvorba otázok, tvorba odpovedí, preklad, počúvanie, čítanie, učebnica, pracovný zošit, práca v pracovnom zošite, úloha, cvičenie, samostatná práca, odpisovanie, domáca úloha.

Používanie osvojenej základnej aktívnej slovnej zásoby, slovných spojení a vetných modelov z 3. až 7. ročníka.

Používanie prítomného, minulého a budúceho času slovesa *byť*.

Používanie prítomného, minulého a budúceho času slovesa *mať*.

Používanie prítomného, minulého a budúceho času najfrekventovanejších sloviess. Používanie najfrekventovanejších predložkových väzieb.

Používanie čísloviek spojení s podstatným menom.

Používanie bežných prísloviess miesta, času a spôsobu.

Určenie vlastníka pomocou zámen s pomocou.

Aplikovanie osvojených vetných modelov z nižších ročníkov.

Aplikovanie osvojených vetných modelov pri tvorbe opytovacích viet.

Aplikovanie osvojených vetných modelov pri tvorbe jednoduchého dialógu. Aplikovanie osvojených vetných modelov pri vyjadrovaní negácie.

Tvorenie jednoduchých rozvitých viet s pomocou na základe vzorových viet alebo za pomoci otázok.

Používanie rozkazovacieho spôsobu na základe vzorových viet.

Čítanie

Technika čítania

Plynulé hlasné čítanie známych textov po príprave.

Dodržiavanie správneho tempa, intonácie, výslovnosti a interpunkčných znamienok.

Čítanie s porozumením

Čítanie s porozumením krátkych známych textov z učebnice po príprave. Tvorenie odpovedí na otázky súvisiace s prečítaným textom.

Tvorenie otázok k prečítanému krátkemu textu s pomocou. Vyhľadanie základných informácií z textu.

Reprodukcia stručného obsahu prečítaného textu s pomocou a na základe pomocných otázok alebo osnovy.

Písomný prejav

Písanie slovenskej abecedy.

Písanie slov s dvojhláskami

Písanie známych slov so slabikotvornými spoluhláskami.

Písanie známych slov so slabikami -hy, -chy, -ky, -gy, -dy, -ty, -ny, -ly, -či, -ši, -ži, -dži, -ci, -dzi, -ji, -de, -te, -ne, -le, -di, -ti, -ni, -li.

Písanie interpunkčných znamienok známych z maďarského jazyka.

Delenie najznámejších slov s dvojhláskami a slabikotvornými spoluhláskami na slabiky. Odpisovanie krátkych textov, ktoré neobsahujú neznáme slová.

Písanie množného čísla frekventovaných podstatných a prídavných mien. Písanie slovíec v minulom čase.

Tvorba písomných odpovedí na otázky k textom v učebnici podľa vzoru. Písanie pozdravu, blahoželaní podľa vzoru.

PROCES

Pri plánovaní a príprave sa odporúča využívať odbornú literatúru z oblasti vyučovania slovenského jazyka, slovenskej literatúry a cudzích jazykov, literatúru pre deti a mládež, odborné časopisy, detské a mládežnícke časopisy, služby školských a obecných knižníc. V 8. ročníku sa vyučuje lingvomotorickou metódou spojenou s čiastočne redukovanou priamou metódou. Vo vyučovaní sa efektívne využívajú aktivizujúce a progresívne formy a metódy vyučovania. Taká metóda sa odporúča, ktorá modeluje prirodzenú komunikáciu, podnecuje záujem žiakov o ďalšie oblasti spoločenského života. V edukačnom procese sa odporúča striedanie kontrolovaných, čiastočne kontrolovaných a nekontrolovaných techník výučby. Z organizačných foriem sa odporúča individuálna, frontálna práca so žiakmi a jednotná práca v malých skupinách, v menšej miere práca vo dvojici, resp. diferencovaná skupinová práca. Vo výchovno-vzdelávacom procese sa odporúča využívať materiálno-technické prostriedky pre vyučovanie slovenského jazyka a slovenskej literatúry pre základné školy. Na dosiahnutie vyššej úrovne osvojenia slovenského jazyka sa využívajú medzipredmetové vzťahy, konkrétne každodenné situácie, názorné vyučovanie a tvorivá aplikácia získaných poznatkov. Mimo vyučovania a školy sa odporúča organizovanie záujmových krúžkov, besied, návštev divadla, kina a výstav, stretnutí so žiakmi škôl s vyučovacím jazykom slovenským, priateľstvo so žiakmi slovenskej národnosti. Celkovú úroveň reči môžu vhodne ovplyvňovať televízne a rozhlasové relácie v slovenskom jazyku.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Maďarský jazyk a literatúra

Hodinová dotácia učebného predmetu

Maďarský jazyk a literatúra	8. ročník
ŠVP	4
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	5

Maďarský jazyk a literatúra - 5 VH týždenne - 8. ročník	
Jazyková komunikácia	2 VH týždenne
Komunikácia a sloh	1 VH týždenne
Čítanie a literatúra	2 VH týždenne

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovanie maďarského jazyka a literatúry pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je základom celej výchovy a vzdelávania. Zvládnutie výchovno-vzdelávacích úloh maďarského jazyka a literatúry je predpokladom na splnenie úloh ostatných vyučovacích predmetov. Učebný predmet maďarský jazyk a literatúra má komplexný charakter, pretože zahŕňa jazykovú oblasť (jazykovú a slohovú zložku, písanie) a literárnu oblasť (čítanie a literárnu výchovu).

Cieľom vyučovania maďarského jazyka a literatúry je naučiť žiakov jednoducho a zrozumiteľne sa vyjadrovať ústnou a písomnou formou spisovného jazyka, utvoriť u všetkých žiakov návyk správneho hlasného čítania, naučiť ich rozumieť prečítanému textu a zo žiakov vychovať čitateľov a poslucháčov s kladným vzťahom k literatúre.

Vzdelávací obsah maďarského jazyka a literatúry v 1. až 9. ročníku je rozdelený do troch oblastí:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA KOMUNIKÁCIA A SLOH ČÍTANIE A LITERATÚRA

V 5. ročníku jednotlivé oblasti obsahujú:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

- písanie
- zvuková rovina jazyka a pravopis
- významová rovina
- tvarová rovina

KOMUNIKÁCIA A SLOH

- sloh, komunikácia
- ústny a písomný prejav

ČÍTANIE A LITERATÚRA

- technika čítania – čítanie textu, základy čítania s porozumením
- literárna výchova – všeobecné pojmy a základné literárne žánre

Jazyková komunikácia

- Vo 4. až 9. ročníku je cieľom rozvíjať jazykové zručnosti, aby žiaci získali zručnosť vyjadrovať sa jednoducho a súvisle v ústnych a písomných prejavoch primeraných ich rozumových schopnostiam a zručnosť rozumieť takýmto prejavom po obsahovej stránke.
- Dosahuje sa to napodobňovaním a na základe vybraných poznatkov o jazyku a jeho spisovnej podobe. Rozvoj reči sa priamo spája s rozvojom myslenia a poznania.
- Vyučovanie má charakter elementárneho uvedenia do náuky o jazyku a ide v ňom predovšetkým o utváranie jazykových zručností. Žiaci sa oboznamujú so základnými gramatickými pojmi a zároveň si osvojujú aj ďalšie javy pravopisu. Rozširuje sa ich slovná zásoba, spresňuje a aktivizuje sa ich slovník.

Z celkového cieľa jazykového vyučovania vyplývajú tieto úlohy:

- Na základe jazykových a pravopisných vedomostí a zručností zvykať žiakov vyjadrovať sa spisovným jazykom.
- Vypestovať zručnosť vyjadrovať sa jednoducho, jasne a súvisle v hovorených a písomných prejavoch.
- Dať žiakom základné poznatky o zvukovej, významovej, tvarovej a skladobnej rovine jazyka.
- Vypestovať u žiakov návyk spisovnej výslovnosti a návyk dodržiavania správneho dýchania, artikulácie.
- Oboznámiť žiakov s jednoducho, stručne a jasne formulovanými základnými pravidlami pravopisu. Stálym systematickým precvičovaním a opakovaním na konkrétnych jazykových javoch dosiahnuť ich praktické osvojenie.
- Celým vyučovaním rozvíjať myslenie žiakov, ich rozumové schopnosti.

Písanie

- Cieľom vyučovania písania je naučiť žiakov písať správne tvary písanej abecedy, vypestovať u nich správne zručnosti a návyky písania, dbať o to, aby ich písmo bolo primerané k ich možnostiam úhladné a písomné prejavy vkusne upravené, aby zvládali základné hygienické, pracovné a estetické návyky spojené s písaním. Žiaci sa učia správne používať písmo ako dorozumievací, vyjadrovací, spájací a výrazový prostriedok. Vyučovanie písania sa uskutočňuje integrovane s ostatnými zložkami jazykového vyučovania.
- Žiaci sa učia nechávať správne medzery medzi slovami v riadku, učia sa kontrolovať svoj písací výkon a dopĺňať diakritické znamienka. Učia sa byť sebakritickí a hodnotiť vlastné písmo: vyhľadať a označiť najvydarenejšie a najmenej vydarené tvary.
- Osobitnú pozornosť treba venovať ľavákovi.

Komunikácia a sloh

- Úlohou tejto oblasti je pestovať u žiakov zručnosť súvisle, usporiadane, jasne a jazykovo správne vyjadrovať myšlienky v ústnych a písomných prejavoch.
- Vyučovanie slohu je úzko späté s ostatnými zložkami maďarského jazyka, najmä s čítaním. Čítaný text poskytuje vhodný materiál na dopĺňanie a rozširovanie slovnej zásoby. Obsah čítaného textu sa využíva na ústne aj písomné slohové cvičenia a zároveň je východiskom pre ďalšiu prácu (napr. rozprávanie podľa obrázka, obmeny viet, vystihnutie charakteru konajúcich osôb).

- Hodiny jazykového vyučovania pomáhajú rozvíjať vyjadrovacie schopnosti žiakov tým, že žiaci nielen poznávajú gramatické a lexikálne prostriedky, ale sa ich učia aj prakticky používať. Všetky zložky vyučovacieho predmetu maďarský jazyk a literatúra, aj ostatné predmety, pomáhajú plniť úlohy slohovej výchovy.
- Žiaci na začiatku odpovedajú na otázky učiteľa, neskôr s jeho pomocou tvoria súvislé prejavy na témy, ktoré sú blízke ich záujmom a skúsenostiam. Pritom sa vedú k stále väčšej samostatnosti. Ústne prejavy sú prípravou na písomné prejavy.
- V písaných prejavoch sa postupuje od kolektívne zostavených celkov k reprodukcii podľa osnovy, k samostatným krátkym správam, opisom a formám spoločenského styku.
- Vo všetkých prejavoch sa uplatňuje princíp úzkeho spojenia školy so životom. Vhodná motivácia je dôležitým predpokladom dobrých výsledkov vo výcviku ústneho a písomného vyjadrovania.

Čítanie a literatúra

- V čítaní a literárnej výchove sa prehlbuje a zdokonaľuje zručnosť čítať nahlas, s dôrazom na porozumenie primerane náročných umeleckých a náučných textov. Táto zručnosť sa má stať pre všetkých žiakov nástrojom ďalšieho vzdelávania vo všetkých predmetoch aj vo voľnom čase mimo školy. Osobitnú pozornosť treba venovať deťom s poruchami čítania.

Cieľom literárnej výchovy je

- Vychovať pozorného detského poslucháča a čitateľa prostredníctvom umeleckých diel detskej literatúry a prispievať k rozvoju osobnosti postihnutého dieťaťa.
- Oboznámiť žiakov s niektorými literárnymi druhmi (prózou, poéziou, rozprávkou, povest'ou, bajkou, poviedkou, drámou) a s dielami našich významných umelcov.
- Utvárať ich estetické názory a vkus.
- Pôsobiť na kultúru ich vyjadrovania.

8. ROČNÍK

CIELE

- Dať žiakom základné poznatky o zvukovej, významovej a tvarovej rovine jazyka,
- oboznámiť žiakov s niektorými jednoducho formulovanými základnými pravidlami pravopisu,
- poznávať jednotlivé slovné druhy,
- cvičiť sa v štylizácii a kompozícii a v tvorení súvislých ústnych prejavov,
- čítať plynule, správne s dôrazom na porozumenie primerane náročných umeleckých a náučných textov,
- oboznámiť žiakov s ďalšími literárnymi druhmi a žánrami,
- rozširovať slovnú zásobu a vytvárať u žiakov kladný vzťah k literatúre.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Významová a tvarová rovina jazyka a pravopis

Opakovanie a precvičovanie učiva z predchádzajúcich ročníkov.

Poznávanie jednovýznamových, viacvýznamových slov, antoným a synonym.

Upevnenie pravopisu slovíes.

Precvičovanie pravopisu slovesných predpôn.

Rozlišovanie všeobecných a vlastných podstatných mien.

Upevnenie pravopisu vlastných podstatných mien (vlastné mená osôb, zvierat, známych zemepisných názvov, literárnych diel, časopisov).

Poznávanie a pravopis postpozícií.

Upevnenie pravopisu prídavných mien.

Poznávanie a rozlišovanie základných a radových čísloviek.

Osvojovanie si pravopisu základných čísloviek od dvetisíc.

Rozlišovanie a pravopis najpoužívanejších zámen – osobných, opytovacích, ukazovacích, vzťahných.

Poznávanie najfrekvencovanejších spojok.

Písanie čiarky pred spojkami v niektorých frekvencovaných prípadoch.

Poznávanie oznamovacej, opytovacej, rozkazovacej, želacej a zvolacej vety. Poznávanie jednoduchej a zloženej vety.

Písanie viet podľa diktátu.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Pozorovanie predmetov, javov činností z hľadiska danej slohovej témy.

Zostavenie jednoduchkej osnovy čítankových textov a jazykových prejavov (podľa možnosti samostatne).

Rozprávanie podľa vopred pripravenej osnovy ústne a písomne.

Opis osôb, okolia, krajiny, prírody, prírodných javov, jednoduchého pracovného postupu, školy, triedy, zariadenia bytu.

Tvorenie ústnych a písomných jazykových prejavov formou rozprávania, opisu.

Napísanie listu (rodičom, priateľom) s pozvaním, blahoželaním alebo poďakovaním.

Vyplňovanie rôznych jednoduchých formulárov, tlačív (podací lístok, poštové poukážky).

Napísanie žiadosti a stručného životopisu (ako odpovede na otázky – písomne).

Vyžiadanie a podávanie informácií, tvorenie otázok v modelových situáciách – oslovenie, predstavenie sa, požiadanie, poďakovanie, ospravedlnenie, privítanie návštevy a rozlúčenie sa, telefonovanie.

Používanie cestovného poriadku.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Upevňovanie zručnosti čítať plynule, správne a s porozumením primerane náročné umelecké aj náučné texty.

Rozvíjanie čítania krátkych, jednoduchých textov s prirodzenou intonáciou, správnym slovným a vetným prízvukom.

Používanie získanej slovnej zásoby pri reprodukcii prečítaných textov. Dramatizácia literárnych textov.

Literárna výchova

Systematizovanie poznatkov o literatúre.

Orientovanie sa v prečítanom literárnom texte, v deji, v postavách a prostredí. Reprodukovanie obsahu prečítaného textu.

Spájanie obsahu prečítaného textu s ilustráciou.

Poznávanie hlavnej myšlienky krátkeho textu, poskytnutie základných informácií o prečítanom texte.

Poznávanie pojmov a výrazov v praktických činnostiach s textom (bez ich definovania) – poviedka, román, divadelná hra, autor, básnik, prozaik, dramatik.

PROCES

Jazyková komunikácia

V rámci jazykového vyučovania si žiaci precvičujú a aktivizujú vedomosti, zručnosti z predchádzajúcich ročníkov. Naďalej sa pokračuje vo výcviku určovať známe slovné druhy. Počas celého roka sa venuje zvýšená starostlivosť zvukovej stránke hovorených prejavov. Do učiva sa zaraďujú lexikálno-sémantické a štylizračné cvičenia. Osvojované gramatické učivo sa zameriava aj v tomto ročníku na prehĺbenie pravopisných zručností žiakov.

Komunikácia a sloh

V rámci štylizácie a kompozície sa žiaci pokúsia samostatne zostaviť osnovu jazykového prejavu alebo čítankového textu. V rámci výcviku v súvislých jazykových prejavoch sa učia samostatne tvoriť rôzne typy ústnych a písomných jazykových prejavov (rozprávanie, opis). Cvičia sa vo formách spoločenského styku. Učia sa vyplniť niektoré tlačivá (podací lístok, poštovú poukážku) a vedia ich aj podať na pošte. Žiaci sa učia orientovať v cestovnom poriadku, telefónnom zozname.

Čítanie a literárna výchova

Pri čítaní, predčítaní a prednese literárnych textov sa pestuje kultúra reči žiakov, obohacuje a spresňuje sa ich slovná zásoba a rozvíja sa schopnosť súvislého vyjadrovania. Žiaci sú vedení k používaniu vhodnej sily, intonácie a zafarbenia hlasu so zreteľom na obsah čítaného textu. Rozvíja sa ich záujem o mimoškolské čítanie. Hlavnou úlohou literárnej výchovy je vychovávať žiakov k tomu, aby vnímali, prežívali literatúru ako umenie, aby k nej nadobudli pozitívny vzťah.

Odporúčaná literatúra na čítanie:

Výber z ľudovej tvorby: rečovanky, hádanky, balady, ľudové piesne, ľudové hry; ľudové rozprávky, povesti.

Výber z autorskej tvorby: veršovaná epika, rozprávky, poviedky, romány maďarských, slovenských a zahraničných autorov, známych z predchádzajúcich ročníkov.

Náučná literatúra.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Matematika

Hodinová dotácia učebného predmetu

Matematika	8. ročník
ŠVP	4
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	4

Matematika - 4 VH týždenne - 8. ročník	
Aritmetika	3 VH týždenne
Geometria	1 VH týždenne

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Poňatie vyučovania matematiky v špeciálnej základnej škole je v súlade s poňatím vyučovania matematiky na základnej škole.

Vyučovanie matematiky sa snaží poskytnúť všetkým žiakom spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni a adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života a pracovného pomeru. Matematické vedomosti, zručnosti a návyky sa budujú v súlade s matematickou teóriou na rôznom stupni intuitívneho prístupu podľa individuálnych schopností žiaka, systematicky sa uplatňuje zásada názornosti. Pri opakovaní a upevňovaní učiva sa žiaci učia využívať svoje matematické poznatky pri riešení problémov praxe predovšetkým prostredníctvom riešenia úloh, ktorých námety zodpovedajú skúsenostiam a úrovni poznania žiakov špeciálnej základnej školy i pri riešení rôznych problémov v ostatných vyučovacích predmetoch. Spojeniu vyučovania matematiky s praxou prispieva i to, že sa žiaci naučia používať rôzne pomôcky umožňujúce geometrické konštrukcie. Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného a štruktúrovaného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s mentálnym postihnutím.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka.

8. ROČNÍK

CIELE

- Poznať algoritmus písomného delenia jednociferným deliteľom so zvyškom a vedieť ho používať,
- poznať algoritmus písomného delenia dvojciferným deliteľom písomne alebo pomocou kalkulačky,
- poznať a vedieť využívať spôsoby kontroly správnosti výpočtu súčtu alebo rozdielu,
- správne chápať pojem zlomok, vedieť čítať a zapisovať zlomok,
- získať zručnosti v rysovaní a meraní uhlov,
- vedieť vypočítať obsahy štvorca, obdĺžnika a kruhu,
- chápať matematiku ako zdroj prostriedkov na riešenie praktických úloh.

OBSAH

ARITMETIKA

Písomné násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 10 000

Písomné násobenie a delenie prirodzených čísel číslami 2 až 9.

Číselný obor do milióna

1. Čítanie, písanie a porovnávanie prirodzených čísel v obore do milióna.
2. Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do milióna.

Delenie viacciferných čísel jednociferným deliteľom so zvyškom

Delenie so zvyškom číslami 2 až 9.

Písomné delenie viacciferných čísel dvojcifernými deliteľmi aj pomocou kalkulačky

Písomné násobenie viacciferných čísel dvojcifernými činiteľmi aj pomocou kalkulačky

Písomné násobenie číslami 10 až 99.

Zlomky

1. Pojem zlomku, delenie celku na zlomky, čítanie a písanie zlomkov.
2. Výpočet zlomku z čísla. Názorné uvedenie rovnosti dvoch zlomkov.
3. Desatinný zlomok, rovnosť desatinných zlomkov.

Desatinné čísla

1. Zápis desatinného zlomku ako desatinného čísla.
2. Čítanie a písanie, porovnávanie, zaokrúhľovanie desatinných čísel.
3. Sčítanie desatinných čísel.
4. Odčítanie desatinných čísel.
5. Násobenie desatinných čísel (násobenie číslami 10,100,1000; násobenie prirodzenými číslami; násobenie desatinnými číslami).
6. Delenie desatinných čísel (delenie dvoch prirodzených čísel - podiel je desatinné číslo; delenie desatinných čísel prirodzeným číslom; delenie desatinných čísel číslami 10, 100, 1 000; delenie desatinných čísel desatinnými číslami).

GEOMETRIA

Uhol

1. Meranie uhla danej veľkosti
2. Vyznačovanie uhla danej veľkosti

Obsahy rovinných útvarov

1. Jednotky obsahu
2. Obsah štvorca
3. Obsah obdĺžnika

Obvod a obsah kruhu

1. Dĺžka kružnice, obvod kruhu
2. Obsah kruhu

Geometrické telesá

1. Ihlan – popis základných vlastností
2. Kužeľ – popis základných vlastností

PROCES

Geometrické učivo odporúčame preberať priebežne s ostatným učivom počas celého školského roka.

Základné spoje sčítania, odčítania, násobenia a delenia spamäti a písomne utvrdzujeme priebežne formou „päťminútoviek“. Učíme žiakov riešiť nepriamo sformulované slovné úlohy. Pri zadávaní samostatných prác uplatňujeme diferencovaný prístup.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Informatika

Hodinová dotácia učebného predmetu

Informatika	8. ročník
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet informatika má dôležité postavenie aj vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika, rozvíja ich myslenie. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie.

Cieľom informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch.

Cieľom predmetu je zoznámiť sa s počítačom a možnosťami jeho využitia v každodennom živote, získať základné zručnosti v používaní počítača primerane individuálnym schopnostiam žiaka s mentálnym postihnutím. V rámci medzipredmetových vzťahov si žiaci môžu pomocou rôznych aplikácií precvičovať napr. učivo z matematiky, slovenského jazyka a iných predmetov. Získavajú vedomosti za podpory edukačných programov napr. z vlastivedy.

Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

- **Informácie okolo nás**
- **Komunikácia prostredníctvom IKT**
- **Postupy, riešenie problémov**
- **Princípy fungovania IKT**
- **Informačná spoločnosť**

Informácie okolo nás - žiaci sa učia pracovať so základnými počítačovými aplikáciami, aby vedeli základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou, získali prvé zručnosti pri kreslení v grafickom prostredí, porozumeli nahrávaniu a prehrávaniu zvukov a videí.

Komunikácia prostredníctvom IKT - sa venuje využitiu nástrojov internetu na komunikáciu, na vlastné učenie sa. Žiaci by sa mali naučiť pracovať s elektronickou poštou, mali by pochopiť spôsob a mechanizmy vyhľadávania informácií na internete, uvedomovať si bezpečnostné riziká pri práci s internetom.

Postupy, riešenie problémov - žiaci sa zoznámia so špecifickými postupmi riešenia problémov prostredníctvom IKT. Zoznámia sa s pojmami ako program, programovanie.

Princípy fungovania IKT - sa venuje popisu a pochopeniu mechanizmov informačných a komunikačných technológií. Žiaci by sa mali zoznámiť s možnosťami vstupných a výstupných zariadení, so získavaním základných zručností pri práci so súbormi a priečinkami.

Informačná spoločnosť - tematický okruh sa zaoberá s etickými, morálnymi a spoločenskými aspektmi informatiky. Žiaci by mali sa oboznámiť s ukázkami využitia IKT v bežnom živote, pochopiť, že používanie IKT si vyžaduje kritický a zvažujúci postoj k

dostupným informáciám, viesť k zodpovednému používaniu interaktívnych médií – rozumieť rizikám, ktoré sa tu nachádzajú.

8. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť samostatne pracovať s jednotlivými nástrojmi v grafickom editore,
- vedieť pracovať s USB kľúčom,
- rozšíriť zručnosti v práci s textom, vedieť používať nástroje na úpravu textov,
- vedieť používať e- mail, Internet,
- vedieť si samostatne nájsť a prečítať informáciu na Internete,
- vedieť narábať s multimediálnou informáciou – prehrať video, zvuk, spustiť, zastaviť,
- vedieť vytvoriť oznam, plagát,
- vedieť prezentovať výsledky svojej práce.

OBSAH

Informácie okolo nás

Zvuk, zvukový súbor, prehrávač, nahrávanie, efekty.

Prehrávanie, ukladanie zvukového záznamu.

Rozširovanie zručnosti v práci s textom (dodržiavanie základných zásad písania textu).

Kombinácia textu a obrázka.

Ukladanie informácií do súborov (text, obrázkov, zvuk).

Práca s dvoma oknami- kopírovanie z jedného do druhého.

Počítačové didaktické hry, ktoré obsahujú rôzne typy informácií (hlavolamy s číslami, slovami, písmenami, doplňovanie do máp).

Oboznámenie sa s prezentačným programom MS PowerPoint.

Komunikácia prostredníctvom IKT

e- mail, poštový program, e- mailová adresa, adresár

Samostatné posielanie a prijímanie jednoduchých listov. Tvorba a využitie adresára. Bezpečné a etické správanie v e- mailovej komunikácii, ochrana osobných údajov.

www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie

Vyhľadávanie informácií a obrázkov na Internete a ich správne použitie.

Výber vhodnej informácie, triedenie informácií.

Práca s kľúčovým slovom. Dodržiavanie autorských práv.

Detские webové stránky, on-line hry, zásady správania sa na portáloch.

Školské portály.

Postupy, riešenie problémov

Návody, recepty z bežného života (návod na opravu, kuchársky recept).

Riešenie hlavolamov, bludiská, obrázkové stavebnice.

Samostatné ovládanie výučbového softwéru.

Používanie vyučovacích programov pre žiakov, ktoré rozvíjajú logické myslenie.

Princípy fungovania IKT

Tlačiareň, skener

Zapínanie, vypínanie, vkladanie papiera, tlačenie, skenovanie textu, obrázka.

CD mechanika

Ovládanie CD mechaniky, spustenie CD, DVD, USB- pamäťový kľúč.

Samostatné ukladanie informácií (súbor, meno súboru, vytváranie priečinkov, ukladanie do priečinkov).

Mikrofón, slúchadlá

Práca so slúchadlami - zapojenie, hlasitosť.

Informačná spoločnosť

Informačné technológie v škole

Využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety.

Bezpečnosť počítača - prečo a pred kým treba chrániť počítač.

Práca s digitálnym fotoaparátom.

Voľný čas a IKT

Počítačové hry, hudba, filmy.

PROCES

Žiaci získavajú zručnosti prostredníctvom aplikácií, ktoré sú primerané obsahom aj ovládaním ich veku a mentálnym schopnostiam. V rámci medzipredmetových vzťahov si žiaci pomocou rôznych aplikácií precvičujú základné učivo zo slovenského jazyka, matematiky, prírodovedných i spoločenskovedných oblastí. V rôznych grafických editoroch rozvíjajú svoju tvorivosť a estetické cítenie. Učíme ich využívať možnosti IKT pri riešení projektových úloh a ich prezentácii.

Vzdelávacia oblasť: Človek a spoločnosť

Dejepis

Hodinová dotácia učebného predmetu

Vlastiveda	8. ročník
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

8. ROČNÍK

CIELE

- Pochopiť príčiny a následky prvej a druhej svetovej vojny,
- vedieť využívať názorný materiál, „čítať obrázky“, časové priamky,
- vedieť nakresliť jednoduchú časovú priamku podľa vzoru,
- vedieť samostatne pracovať s pracovným zošitom.

OBSAH

Technické vynálezy na začiatku 20. storočia

Technické vynálezy v oblasti dopravy, energie, komunikácie, médií.

Prvá svetová vojna

Vznik, príčiny, priebeh, koniec a dôsledky prvej svetovej vojny.

Medzivojnové obdobie

Vznik Československa.

Tomáš Garrigue Masaryk, Milan Rastislav Štefánik, Andrej Hlinka.

Svetová hospodárska kríza.

Nástup fašizmu v Európe.

Mníchovská dohoda, rozpad Československa.

Slovenská republika v rokoch 1939 – 1945.

Druhá svetová vojna

Vznik, príčiny, priebeh druhej svetovej vojny.

Slovenské národné povstanie, oslobodzovanie.

Vstup USA do vojny, koniec a dôsledky druhej svetovej vojny.

Povojnové obdobie a súčasnosť

Československo v rokoch 1945 – 1968, obdobie studenej vojny.

Rok 1968, Alexander Dubček.

Československo v rokoch 1968 – 1989, pád komunizmu.

Vznik Slovenskej republiky.

PROCES

V preberanom učive objasňujeme konkrétne životné situácie, do ktorých sa ľudia dostávajú a svojim rozhodnutím môžu v dobrom alebo zlom ovplyvniť svoje prostredie. Žiaci za pomoci učiteľa odhaľujú aj to, čo je v minulosti negatívne, celý rad predsudkov, stereotypov, ktoré často pretrvávajú aj v prítomnosti.

Vzdelávacia oblasť: Človek a spoločnosť

Geografia

Hodinová dotácia učebného predmetu

Vlastiveda	8. ročník
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

V rámci vyučovacieho predmetu geografia žiaci získavajú základné poznatky o svojej vlasti a o svete. Učivo nadväzuje na poznatky, ktoré si žiaci osvojili vo vlastivede.

Žiaci postupujú od miestnej krajiny k poznaniu SR, jej postavenia v Európe, k základným informáciám o Európe a o svete.

Súčasťou vyučovania geografie je práca s rôznymi druhmi máp. Práca s mapou nie je len prostriedkom, ale aj cieľom vyučovania, aby žiaci boli schopní orientovať sa podľa mapy aj v praktickom živote.

V rámci geografického učiva si žiaci osvojujú základy ochrany a tvorby životného prostredia. Žiaci si osvojujú základné vedomosti o svojej vlasti, regióne, v ktorom žijú, kultúre a národnej identite v európskom priestore. Učia sa chápať odlišnosti medzi jednotlivými kultúrami, vážiť si tradície národov, snažiť sa spolužiť so všetkými národmi a národnosťami.

Osvojujú si poznatky o vzťahoch medzi zložkami prírodného prostredia a ľudskou spoločnosťou, zručnosti pri práci s mapou, učia sa využívať doplnujúce zdroje informácií.

8. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť pomenovať svetadiely a oceány,
- získať geografické poznatky o polohe, prírodných pomeroch, obyvateľstve a hospodárstve jednotlivých svetadielov,
- vedieť charakterizovať obyvateľstvo svetadielov podľa rás,
- vedieť pracovať s rôznymi druhmi máp a vyhľadávať v nich požadované informácie.

OBSAH

Zem a jej znázornenie na mape

Druhy máp.

Poludníky a rovnobežky.

Podnebné pásma Zeme.

Svetadiely a oceány.

Svetadiely

Afrika

Poloha, členitosť, povrch.

Podnebie, vodstvo.

Rastlinstvo, živočíšstvo.

Obyvateľstvo.

Štáty severnej, strednej a južnej Afriky.

Ázia

Poloha, členitosť, povrch.

Podnebie, vodstvo.

Rastlinstvo, živočíšstvo.

Obyvateľstvo.

Štáty juhozápadnej, strednej, východnej, južnej a juhovýchodnej Ázie.

Amerika

Poloha, členitosť, povrch.

Podnebie, vodstvo.

Rastlinstvo, živočíšstvo.

Obyvateľstvo.

Štáty severnej, strednej a južnej Ameriky.

Austrália a Oceánia

Poloha, členitosť, povrch.

Podnebie, vodstvo.

Rastlinstvo, živočíšstvo.

Obyvateľstvo.

Austrálsky zväz, Oceánia.

Antarktída

Poloha, podnebie, povrch.

Rastlinstvo, živočíšstvo, obyvatelia.

Oceány

Tichý, Atlantický, Indický a Severný ľadový oceán.

PROCES

Dostatočný priestor venujeme práci s mapami a ďalšími doplňujúcimi informáciami. Oboznamujeme žiakov s hlavnými problémami súčasného sveta spojenými s rýchlym rastom obyvateľstva, urbanizáciou, s etnickými a náboženskými rozdielmi v jednotlivých častiach sveta, s rozdielmi v hospodárskej úrovni oblastí sveta, rozložením bohatých a chudobných oblastí.

Vzdelávacia oblasť: Človek a spoločnosť

Občianska náuka

Hodinová dotácia učebného predmetu

Vlastiveda	8. ročník
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Občianska náuka cieľavedome ovplyvňuje poznanie a konanie žiakov v duchu humanity, morálky a demokracie. Vedie žiakov k tomu, aby svojimi postojmi a činmi prejavovali občiansku aktivitu, vlastenectvo, pozitívny vzťah k práci a jej výsledkom. Vplýva na žiakov v tom smere, aby si uvedomovali zodpovednosť k sebe, svojim blízkym, národu a celej spoločnosti, aby si uvedomovali svoju národnú a štátnu identitu.

Obsah vyučovacieho predmetu je založený na uplatňovaní väzieb výchovy a vzdelávania, na spájaní teoretických poznatkov s osobnou praxou, so životnými zážitkami a skúsenosťami žiakov. Získané poznatky poskytujú žiakom vhodnú orientáciu pre budúci občiansky život. Občianska náuka prináša žiakom právne a ekonomické informácie, ktoré v inom predmete nedostanú. Pozornosť venuje i rozvoju citovej a vôľovej sféry osobnosti žiaka. Integruje poznatky z iných predmetov.

Najužšie medzipredmetové vzťahy ju viažu s dejepisom, geografiou, etickou výchovou, materinským jazykom a literatúrou a biológiou.

8. ROČNÍK

CIELE

- Poznať úlohu štátu v spoločnosti,
- oboznámiť sa s ústavou Slovenskej republiky,
- poznať základné práva a slobody občana Slovenskej republiky,
- vedieť sa orientovať vo vzťahoch kamarátstva, priateľstva a lásky,
- poznať a pochopiť úlohy rodiny pre človeka a štát.

OBSAH

Charakteristika štátneho zriadenia Slovenskej republiky

Vznik Slovenskej republiky, štátne symboly, štátne sviatky a pamätné dni.

Hlavné mesto Slovenskej republiky.

Funkcie štátu, orgány štátnej moci, orgány miestnej správy.

Národnostné zloženie obyvateľstva SR, slovenské štátne občianstvo.

Ústava, základné práva a slobody občana SR.

Medzinárodné postavenie Slovenskej republiky.

Kamarátstvo, priateľstvo, láska, manželstvo

Dospievanie: kamarátstvo, priateľstvo, láska.

Manželstvo: vznik a funkcie manželstva.

Rodičovstvo: úlohy a poslanie rodiny, hospodárenie v rodine, zachovanie potomstva.

Rozvod: jeho príčiny, dôsledky a prevencia.

Základné práva detí.

PROCES

Pri preberaní učiva prvého tematického celku nadväzujeme na poznatky žiakov, ktoré získali vo vlastivede, dejepise a zemepise, orientujeme žiakov na budúci občiansky život. Učivo druhého tematického celku orientuje žiaka ako budúceho zakladateľa rodiny. Pri preberaní jednotlivých tém odporúčame zaradiť besedy s lekárom, sexuológom, psychológom, právnikom. Vhodné je aj spoločné sledovanie filmov, filmových ukážok a rozhovor o nich.

Vzdelávacia oblasť: Človek a hodnoty

Etická výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Etická výchova	8. ročník
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Etická výchova predstavuje overený výchovný model, ucelený program, vedúci žiakov k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v bežnom živote.

Etická výchova pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učiť pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba i za druhých. Vďaka týmto cieľom etická výchova účinne pripravuje žiakov na zmysluplný a produktívny život v rodine, na pracovisku i v spoločnosti.

Etická výchova sa neuspokojuje iba s podávaním informácií o morálnych zásadách, ale pomocou moderných interaktívnych výchovných metód pozitívne ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiaka. Podporuje pochopenie a interiorizáciu mravných noriem, napomáha osvojenie si správania, ktoré je s nimi v súlade.

Cieľom etickej výchovy je v rámci možností nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti, vrátiť im pocit dôvery v seba i okolie, pomáhať im nadobudnúť zdravé sebavedomie, učiť ich vychádzať s rovesníkmi, podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností, oboznamovať a pomôcť zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje.

8. ROČNÍK

CIELE

- Učiť sa chápať základné etické problémy súvisiace s ekonomickými hodnotami, pravdou a dobrým menom,
- učiť sa rešpektovať ľudí s inými názormi, zároveň však ostať sám sebou,
- vedieť formulovať svoje životné ciele,
- vedieť zdôvodniť základné mravné normy,
- vedieť zaujať správny postoj k otázkam súvisiacim so sexualitou, manželstvom a rodinou.

OBSAH

I. Zdroje etického poznania ľudstva

Etika, mravné hodnoty a normy, svedomie. Osvojovanie si základných pojmov súvisiacich s voľbou životných cieľov, svetonázorom, náboženstvom, etickými hodnotami a normami. Hľadanie pozitívnych vzorov v literatúre, náboženstve, umení a ľudovej slovesnosti.

II. Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota

Ochrana života a starostlivosť o zdravie ako etický problém.

Základy duševnej hygieny.

Niektoré problémy lekárskej etiky: eutanázia, génová manipulácia.

III. Etické aspekty manželstva, rodinného a sexuálneho života

„Zázrak života“ – počatie a prenatálny život ľudského plodu.

Rozpor medzi pohlavnou a psychosociálnou zrelosťou.

Predčasný sexuálny styk, jeho príčiny a dôsledky.

Pohlavné choroby a AIDS.

Sloboda a zodpovednosť v dozrievaní sexuálnych vzťahov v manželský a rodinný zväzok.

Sebaovládanie ako podmienka zdravého sexuálneho života.

Priateľstvo, zamilovanosť, známosť, manželstvo.

Plánované rodičovstvo, antikoncepcia a prirodzené metódy regulácie počatí, interrupcia a jej možné následky.

IV. Ekonomické hodnoty a etika

Vlastníctvo a peniaze ako prostriedok a ako cieľ.

„Ekonomické cnosti“, sporivosť, podnikavosť, umenie hospodáriť.

Svojpomoc, solidarita, pomoc sociálne slabším. Poctivosť, ochrana spotrebiteľa.

V. Dobré meno a pravda ako etické hodnoty

Poznanie a pravda ako etické hodnoty.

Pravda a lož.

Tajomstvo.

Je vždy správne povedať pravdu?

Česť, dobré meno, ublíženie na cti.

VI. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, v zamestnaní a v povolání

Vzťahy v škole, v zamestnaní.

Mravné aspekty národného uvedomenia a demokratického občianstva.

PROCES

Žiakov učíme chápať význam svedomia vo svojom živote. Vedia pomenovať, čo v sebe zahŕňa ochrana života a starostlivosť o zdravie, učíme ich vážiť si svoj život, svoje zdravie. Vedíme ich k tomu, aby vedeli prejavovať solidaritu a pomoc slabým a chorým, aby mali správny vzťah k peniazom, rozumne ich využívali a čestne získavali. Aby pochopili ciele a metódy reklamy, vedeli pomôcť podporiť finančne charitu.

Vzdelávacia oblasť: Človek a svet práce

Pracovné vyučovanie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Pracovné vyučovanie	8. ročník
ŠVP	4
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	4

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Pracovné vyučovanie je pre žiakov s mentálnym postihnutím najdôležitejším rehabilitačným predmetom, ktorý od najnižšieho ročníka systematicky ovplyvňuje rozvoj ich motoriky vytváraním pracovných zručností a spolupôsobí na zvýšenie ich rozumovej úrovne. Žiaci v tomto predmete získavajú vedomosti z rôznych pracovných činností, vrátane elementárnych technických a výrobných poznatkov. Pracovné vyučovanie vytvára u žiakov kladný vzťah k práci, plní základnú prípravu pre budúce povolanie, ale aj pre potrebu praktického života v rodine a spoločnosti. V spolupráci s ostatnými predmetmi pôsobí na harmonický rozvoj žiakov.

V pracovnom vyučovaní získavajú žiaci základné vedomosti o materiáloch, nástrojoch a o pracovných postupoch. Učia sa rozoznávať druhy materiálov, ich vlastnosti, poznávať konštrukciu a funkciu nástrojov, učia sa hovoriť o tom, čo robia a s čím pracujú. Žiaci sa postupne primerane veku vedú k chápaniu vzťahov medzi materiálom, nástrojmi a spôsobmi práce. Postupne sa tak rozvíja ich technické myslenie a vyjadrovanie a technická pripravenosť.

Pracovné vyučovanie vzbudzuje u žiakov záujem o prácu, uspokojuje ich túžbu po činnosti, zameranie práce na užitočný výsledok vzbudzuje ich iniciatívu a pozitívny vzťah k práci, pestuje zmysel pre poriadok, cit pre krásu a vhodnosť materiálu, nástrojov a spôsobov práce.

Pri práci si žiaci osvojujú kultúrne návyky. Systematicky poznávajú hlavné prvky organizácie, hygieny a bezpečnosti pri práci. Učia sa pracovať disciplinovane, starostlivo, hospodárne zaobchádzať s materiálom a nástrojmi.

Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ostatných predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností mentálne postihnutých žiakov - spájať konkrétnu činnosť s poučením, prax s teóriou.

Pracovné zaťaženie musí byť primerané fyzickým schopnostiam žiakov. Nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpal, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo.

Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov, pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov.

Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam (čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska, atď.). K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie. Nevyhnutným doplnkom dielne je príručná lekárnička.

V pestovateľských prácach sa na školskom pozemku (záhrade) určí pre jednotlivé pracovné skupiny dostatočná plocha s prihliadnutím na vek a možnosti žiakov a na technickú vybavenosť školy. Na pestovateľské práce možno využiť aj kútik prírody v každej učebni. Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky. Zvyčajne je to vzorový výrobok a súbor nástrojov, materiálov, potrieb a zariadení pre určitý druh práce; ďalej sú to výkresy, pracovné postupy, obrazy, ilustrácie, modely, diagramy, prírodniny, predlohy, filmy, diapozitívy a diafilmy.

Nevyhnutnou súčasťou pracovného vyučovania sú exkurzie, ktoré umožňujú žiakom už od najnižších ročníkov poznávať prácu dospelých na rozličných pracoviskách a posilňovať spojenie pracovného vyučovania so životom.

Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

V zložke **sebaobslužné činnosti** žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Obsahom zložky **práce v domácnosti** je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných

prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

V zložke **práce v dielni** si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

V zložke **pestovateľské práce** sa žiaci učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny. Vzhľadom na to, že nie každá škola má školský pozemok, odporúčame práce na školskom pozemku nahradiť inou činnosťou, podľa podmienok školy tak, aby bola zachovaná časová dotácia predmetu pracovné vyučovanie podľa učebného plánu.

8. ROČNÍK

CIELE

- Zdokonaľovať sa v ručnom obrábaní dreva a kovu,
- vedieť používať posuvné meradlo,
- učiť sa robiť pracovný náčrt, zostaviť pracovný postup,
- naučiť sa čítať náčrty a jednoduché technické výkresy,
- naučiť sa hodnotiť výsledok svojej práce,
- poznať potraviny, ktoré sú dôležité pre zdravie,
- rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena

Opakovanie zásad osobnej hygieny.

Intímna hygiena dievčat a ženy.

Hygiena domácnosti

Veľké upratovanie domácnosti.

Ručné pranie bielizne. Pranie bielizne v práčke (podľa možností školy).

Žehlenie podľa značiek na textile.

Práce v dielni

Práce s drevom

Zdokonaľovanie sa v ručnom obrábaní dreva, hobľovanie, povrchové natieranie.

Tmelenie, brúsenie.

Spájanie dreva čapmi a rozperami.

Práca podľa technického výkresu.

Rezanie rámovou pílou.

Napúšťanie hydrovoskom a leštenie.

Príklady výrobkov: stojan na obrúsky, sušič na utierky, polička, rám čapovaním.

Práce s kovom

Obrysovanie, sekanie, rezanie ručnou pílkou, vŕtanie, pilovanie, spájkovanie, rezanie vnútorného a vonkajšieho závitú.

Vyklepávanie. Používanie posuvného meradla.

Príklady výrobkov: svietnik, ozdobný vešiak, lopatka na smeti a iné.

Práce s plastmi

Oboznámenie sa s rozličnými druhmi plastov.

Význam recyklácie plastov.

Pílenie, vŕtanie, tvarovanie, lámanie, spájanie, lepenie, brúsenie, leštenie organického skla, novoduru.

Rezanie závitov. Tvarovanie novoduru.

Príklady výrobkov: obuvák, kliešte na cukor, držiak na zubné kefky a iné.

Práca s kožou a koženkou

Meranie, rezanie, prerážanie, šitie, nitovanie kože.

Príklady výrobkov: púzdro na nôž, šľapky.

Práce s rozličným materiálom

Náplň určí vyučujúci.

Práce v domácnosti

Príprava pokrmov

Úprava mäsa.

Propagovanie jedál živočíšneho pôvodu s nízkym obsahom tuku a s vysokým obsahom plnohodnotných bielkovín (ryby, hydina, syry, jogurty, tvaroh).

Príprava jedál podľa receptov, oboznámenie sa s kuchárskou knihou.

Príprava jedál z ovocia a zeleniny (hlavne šaláty).

Oboznámenie sa s mixérom, šľahačom, príp. kuchynským robotom.

Konzervovanie ovocia a zeleniny.

Rodinné oslavy: stolovanie a obsluha pri významných rodinných oslavách.

Šitie

Práca s textilom.

Druhy textilných materiálov (hrúbka, štruktúra, pevnosť, pružnosť).

Vkusné pracovné a spoločenské obliekanie.

Práca so strihom.

Oboznámenie sa s úpravou kúpeného strihu podľa miery.

Kladenie strihu na látku, vystrihovanie, šitie výrobku, žehlenie, štepanie látky.

Ozdobné stehy krokvička, krížik.

Príklady výrobkov: zásterka, prestieranie.

Pletenie

Zdokonaľovanie techniky pletenia.

Príklady výrobkov: rukavice, ponožky.

Háčkovanie

Zdokonaľovanie techniky háčkovania.

Výrobok: napríklad jednoduchý odev pre bábiku.

Starostlivosť o dojča

Oboznamovanie sa s detskou výbavičkou.

Prebaľovanie dojčaťa, udržiavanie dojčaťa v čistote, kúpanie.

Príprava mlieka. Denný režim dieťaťa. Hygiena ženy a matky.

Pestovateľské práce

Obsah učiva prispôsobíme úrovni žiakov, regionálnym a materiálnym podmienkam školy v praktických činnostiach v oblastiach: zelenina a poľnohospodárske plodiny, kry a stromy, kvety, izbové rastliny.

Základy technického kreslenia

Učivo základov technického kreslenia aplikujeme v súlade s konkrétnym výrobkom, na ktorom žiaci pracujú.

Rysovanie uhlov, kolmíc:

- základné vlastnosti rôznobežiek,
- kolmica,
- pravý uhol,
- druhy uhlov, označenie uhlov.

Rovinné obrazce:

- pomenovanie obrazcov, rozlišovanie na základe vlastností (obdĺžnik, štvorec, kruh),
- kosoštvorec, kosodĺžnik (rysovanie, rozlišovanie).

Kótovanie rovinných obrazcov:

- kótovanie v technickej praxi,
- význam a úloha kótovania, objekt kótovania,
- základné pojmy: kótovacie čiary, vynášacie čiary, hraničenie,
- šípky, šikmé čiary, písanie kót a ich význam,
- kótovanie rovinných obrazcov,
- kótovanie uhlov.

Zhotovovanie náčrtov rovinných obrazcov.

PROCES

Odporúčame podľa miestnych možností exkurziu do stolárskej a zámočnickej dielne so zameraním na ručné opracovanie dreva a kovu.

Pri preberaní učiva o plastoch odporúčame zaradiť vychádzku orientovanú na pozorovanie odpadových materiálov z plastov vo vzťahu k životnému prostrediu. Oboznamujeme žiakov s významom triedenia odpadkov a využitia odpadového materiálu z domácnosti pre ďalšie spracovanie. Pri práci s materiálmi upriamujeme pozornosť žiakov na efektívnu prácu – racionálnu prácu s materiálmi a nástrojmi. Snažíme sa využívať tímovú prácu, viesť žiakov ku vzájomnej komunikácii v tíme, vedieť uplatniť svoj názor pri riešení problému, učiť sa niesť zodpovednosť za prácu celého tímu. Pri príprave jedál podľa receptov poučíme žiakov,

že pôsobením vyššej teploty ako aj dlhším zahrievaním sa v rastlinných olejoch, ale aj iných druhoch tukov ničia cenné látky. V rámci medzipredmetových vzťahov s učivom biológie ich poučíme o ukladaní cholesterolu v stenách tepien.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Hudobná výchova Hodinová dotácia učebného predmetu

Hudobná výchova	8. ročník
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hudobná výchova ako jeden z esteticko-výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia.

Ciele hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy sú podmienené špecifickosťou úloh školy, spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia.

Cieľom hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti.

Predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu. Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v prítlačivo motivovaných hudobných činnostiach - speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových.

Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne.

Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi. Skladby na počúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci oboznámia najmenej so siedmimi skladbami na počúvanie.

Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionálnu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie.

Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov. Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

8. ROČNÍK

CIELE

- Spievať čisto a rytmicky správne s výraznou výslovnosťou a zmenami dynamiky, dychovo
- úsporne a so správnou rezonanciou,
- usilovať sa o výrazný prednes zodpovedajúci žánru piesne a jej charakteru,
- prehľbovať schopnosť rozoznávať hru jednotlivých známych nástrojov,
- vedieť rozoznať zvuk fagota v inštrumentálnych skladbách,
- vedieť rozlišovať modernú hudbu 20. storočia od staršej hudby.

OBSAH

Rozoznávanie zvuku fagota v osvojovaných inštrumentálnych skladbách, sledovanie hry známych nástrojov, nástrojových skupín a súborov.

Piesne na spev – Ej, padá, padá rosička (ľudová); Tancujem, tancujem (ľudová); Horela lipka, horela (ľudová); Zasadil som tri stromčeky (ľudová); Trenčín, dolinečka (ľudová); Mala som milého (ľudová); Hore Hron, dole Hron (ľudová); Ej, čo koho do toho (ľudová); Horička,

hora, zelená hora (ľudová); Nebola som veselá (ľudová); Tam okolo chotára (ľudová); Prídi ty šuhajko (ľudová); Cez zelené žitko (ľudová); Stavíme máje (ľudová); Ej, Jáne, Jáne (ľudová); Dobré ráno (A. Čobej); Hej, pod Kriváňom (S. Tomášik); Slovenčina moja (J.Valaš'an-Dolinský); Moja rodná zem (A. Čobej); Zvončeky (M. Žikavská); Narodil sa Kristus Pán (koleda); V slzách matička sedela (K. Ruppeldt)

Piesne a skladby na počúvanie

Kvetinový valčík (P. I. Čajkovskij); Slovenská sonatina (M. Schneider-Trnavský); Kto za pravdu horí (K. Kuzmány); Hoj, vlast' moja (M. Schneider-Trnavský); Pieseň o rodnej zemi (G. Dusík); Uspávanka (J. Brahms); Tance z Pohronia (A. Moyzes); Peter a vlk (S. Prokofiev); Vodník (Z. Fibich); Spi, duša, spi (M. Schneider-Trnavský)

Hudobno-pohybové hry a tance

Okolo Súče vodička tečie (ľudová); Pod tým našim okienečkom (ľudová); Štrnka, brnka (ľudová); Vtáčkovia (ľudová)

PROCES

Pri práci s piesňami čardášového charakteru si žiaci osvojujú tanečný krok čardáša. Jednoduchým spôsobom využívajú klasické hudobné nástroje na inštrumentálny sprievod piesní základnými harmonickými funkciami (tónika, dominanta, subdominanta).

Pri oboznámení žiakov s muzikálom odporúčame ukážky z My Fair Lady (F. Loewe) alebo Cyrano z predmestia (Hamel – Varga). Oboznámime ich tiež s muzikálom pre mládež - podľa výberu učiteľa.

Výber piesní na spev a piesní a skladieb na počúvanie možno doplniť regionálnou hudbou alebo hudbou podľa výberu učiteľa.

V tesnom spojení s osvojovanými skladbami získavajú poznatky o S. Prokofievovi a A. Moyzesovi.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Výtvarná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Výtvarná výchova	8. ročník
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hlavným cieľom výtvarnej výchovy je využiť esteticko-výchovný charakter predmetu, čo znamená prebúdanie a formovanie estetického vzťahu žiaka s mentálnym postihnutím ku skutočnosti prostredníctvom výtvarných aktivít a výtvarného umenia.

Estetické zážitky a tvorivé činnosti prispievajú k postupnému zlepšovaniu psychomotorického stavu žiakov, k vyrovnávaniu ich disharmonického rozvoja a celkovej rehabilitácii umožňujúcej úspešné zaradenie do praktického života.

Výtvarná výchova vzhľadom na jej rozmanité možnosti pôsobenia na motoriku a psychiku žiakov s mentálnym postihnutím je v špeciálnej základnej škole nezastupiteľná. Má široký záber medzipredmetových vzťahov, v rozvoji citovej výchovy a veľkou mierou prispieva k celkovej rehabilitácii žiakov.

Cieľom výtvarnej výchovy vo vyšších ročníkoch špeciálnej základnej školy je i naďalej viesť žiakov k vytváraniu správneho vzťahu k prírodnej a umeleckej kráse, k výchove vkusu a k rozvoju už osvojených základných výtvarných zručností. V procese vyučovania výtvarnej výchovy je potrebné neustále brať do úvahy nielen výtvarnú typológiu detí, ale hlavne druh a stupeň postihnutia s prihliadnutím na individuálne možnosti každého žiaka. Vhodné je využiť možnosti terapeutického pôsobenia predmetu s použitím relaxačných činností spätých s emocionálnym prežívaním žiakov.

8. ROČNÍK

CIELE

- Prehlbovať získané poznatky a zručnosti v základných výtvarných technikách dopĺňaním
- zložitejších foriem výtvarného vyjadrovania,
- kultivovať výtvarný prejav žiakov hlbším poznávaním výrazových prostriedkov,
- rozvíjať cit a pochopenie pre estetickú a praktickú funkciu trojrozmerných foriem a ich
- vzťah k priestoru a vzájomnému usporiadaniu,
- prehlbovať vzťah žiakov k výtvarnému umeniu a k estetickým hľadiskám a hodnotám
- životného prostredia.

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Čerpanie námetov zo skutočnosti, ktorá zodpovedá záujmom žiakov, ich zážitkom. Kompozície s postavou a menšou skupinkou postáv jednoducho rozmiestnených v priestore. Voľné vyjadrenie proporcie a pohybu ľudskej postavy na základe poznania, pozorovania a poučenia.

Zjednodušovanie typických predmetov a tvarov do grafickej podoby. Detaily v kresbe (postavy, tváre a pod.)

Výtvarné techniky: kresba, grafika (tlač z výšky, tlač z hĺbky – suchá ihla, sadroryt, linoryt.

Výtvarný materiál volíme podľa výberu výtvarnej techniky.

Výtvarné vyjadrovanie tvarových, farebných a priestorových javov, prehlbovanie poznatkov perspektívneho zobrazovania.

Príklady námetov: Svet pod lupou a mikroskopom, kryštály, nerasty. Motív krajiny – blízke okolie školy, tiché zákutia ulíc a parkov.

Výtvarné techniky: široká škála základných, čistých i aplikovaných a kombinovaných techník.

Výtvarný materiál volíme podľa výberu výtvarnej techniky.

Práca s výtvarnými prostriedkami

Prehlbovanie poznatkov žiakov o zákonitostiach úžitkového umenia, výtvarnej výrobe prostredníctvom dekoratívnych prác a výtvarných činností spojených s experimentovaním. Informačná, myšlienková a výtvarno-estetická funkcia grafiky.

Uplatňovanie spojenia motívu a písma na ploche v kompozíciách.

Výrazové možnosti písma v hravých a experimentálnych činnostiach s použitím hotového typografického písma.

Výtvarné techniky: využívame širokú paletu výtvarných techník podľa záujmu žiakov; ako novú naučíme žiakov viacfarebnú voskovú batiku.

Výtvarný materiál volíme podľa výberu výtvarnej techniky.

Prehlbovanie poznatkov o vzťahu výtvarných a technických princípoch architektúry, možnosti architektonického a urbanistického riešenia, práca s trojrozmerným materiálom. Poznávanie vzťahu funkcie a formy objektu a jeho priestorový výraz na základe experimentovania pri ich vytváraní.

Námety čerpáme zo súčasnej bytovej a nábytkovej kultúry.

Vytváranie architektonických objektov s doplnením životného prostredia – prírody.

Výtvarné techniky: modelovanie, asambláž a všetky vhodné techniky pre výtvarno-konštruktívne činnosti.

Výtvarný materiál: využitie rôznych odpadových materiálov a farieb.

Výtvarné umenie

Poznávanie umenia cez umelecké reprodukcie, filmy, fotografie.

Súčasná architektúra a urbanizmus.

Bytová kultúra – funkčné a estetické požiadavky.

Zátišie v dielach umelcov – J. Mudroch, M. Medvecká, L. Guderna, V. Špála, J. Šturdík, porovnať s tvorbou P. Picassa, H. Matissa.

PROCES

Na vystihnutie prostredia volíme typické predmety a tvary, ktoré učíme žiakov zjednodušovať do grafickej podoby. Uprednostňujeme vlastné kompozičné riešenia žiakov, vyhýbame sa vnucovaniu vlastných predstáv. Vhodnými formami a metódami práce upozorňujeme na jednotu informačnej, myšlienkovej a výtvarno-estetickú funkciu grafiky. Odporúčame zaradiť aj grafické operácie na počítači: typograficko-textové, s kresliacimi a maliarskymi nástrojmi (ceruza, guma, štetec, pečiatka, označenie výberu, základné filtre).

Vzdelávacia oblasť: Zdravie a pohyb

Telesná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Telesná výchova	8. ročník
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ciele predmetu telesná výchova v špeciálnej základnej školy sledujú dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov, t.j. dosiahnutie žiadaného stupňa telesnej zdatnosti, odolnosti a pohybových zručností. U žiakov sa snažíme vypestovať hygienické návyky, pozitívny vzťah k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich obmedzených možností a rešpektovaním ich výrazných individuálnych osobitostí.

Zo zdravotného hľadiska je významná kompenzačná, reedukačná a relaxačná funkcia telesnej výchovy, zameraná k zmierňovaniu alebo odstraňovaniu pohybových nedostatkov, nahradzovaniu chýbajúcich zručností inými a k zlepšovaniu celkového fyzického stavu.

Rozvíjanie pohybovej aktivity súvisí s rozvojom poznávacej činnosti, pretože v rámci telesnej výchovy zámerne pôsobíme na rozvoj psychických funkcií, ako je vnímanie a pozorovanie, pamäť, pozornosť, fantázia, myslenie a reč.

Pri zachovaní mnohostrannej funkcie vyučovacieho predmetu telesná výchova, odporúčame citlivý prístup k výkonnostnému chápaniu jeho procesu, hlavne v porovnávaní motorických a fyzických výkonov žiakov. Odporúčame podriadiť motorické, ale predovšetkým fyzické výkony, ako cieľové kategórie emocionalite, t.j. pre radosť z pohybu, spolupatričnosti.

8. ROČNÍK

CIELE

- Osvojiť si zložitejšie pohybové zručnosti základných športových disciplín, telovýchovnej terminológie a poznatkov z telesnej kultúry,
- vedieť súperiť, kooperovať a tolerovať súperov,
- vedieť prijímať a dodržiavať normy a pravidlá kolektívu,
- poznať základné pravidlá vybraných športových hier.

OBSAH

Poradové cvičenia

Upevňovanie poznatkov z poradových povelov a povelovej techniky.

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia

- Cvičenia k upevňovaniu správneho držania tela.
- Zvyšovanie pohyblivosti kĺbov.
- Rozvoj obratnosti a rovnováhy.
- Zdokonaľovanie chôdze, behu, lezenia, plazenia, podliezania, preliezania, vystupovania, zostupovania, zoskakovania, rúčkovania, dvíhania, nosenia, ťahania, gúľania, hádzania.
- Dynamické posilňovanie svalstva dolných končatín, trupu a horných končatín.
- Strečingové cvičenia.

Športová gymnastika

Akrobacia

- Kotúl letmo.
- Stoj na rukách.
- Premet bokom.
- Samostatná akrobatická zostava.
- Preskoky (koza, debna, kôň, stôl).

Hrazda

- Rúčkovanie.
- Krúženie vo zvisle.
- Zhyby.
- Zhyb zo zvisu stojmo.
- Výmyk odrazom jednoož, prešvih úožmo, záves a vzopretie závesom v podkolení.
- Zoskok zákmihom.

Kladina (alebo lavička)

- Náskoky, chôdza, prísunná chôdza, obraty, zmeny polôh tela (dievčatá) váha predkloňmo.

Šplh

- Šplh bez prírazu (chlapci).

Rytmická gymnastika a tanec

- Jednoduchý krajový tanec v $\frac{3}{4}$ takte – trojdup.
- Jednoduché varianty diskotancov.

Atletika

Beh

- Rozložené rovinky.
- Beh na 100 metrov.
- Nízky štart z blokov.
- Vytrvalostný beh na 600 – 1000 metrov.

Skok do diaľky

- Skok do diaľky skrčmo.

Skok do výšky

- Skok technikou obkročmo flop z 3 krokov, zo skráteného rozbehu.

Hod granátom

- Držanie granátu, hod z miesta, z bočného postavenia.

Vrh guľou

- Vrh guľou z miesta.

Prekážkový beh cez prírodné prekážky

Štafetový beh

- Nízky štart so štafetovým kolíkom.
- Štafetový beh 4 x 60 m.

Športové hry

Basketbal a hádzaná

- Dvojtakt, strel'ba po dvojtakte, doskakovanie lopty (basketbal).
- Obranné činnosti jednotlivca.
- Útočné kombinácie.
- Hra na jeden kôš (jednu bránu).
- Hra s upravenými pravidlami basketbalu a hádzanej.

Futbal

- Hra s upravenými pravidlami futbalu, sálového futbalu.

Volejbal

- Nahrávka, hra na zmenšenom ihrisku s upravenými pravidlami.

Cvičenie v prírode

- Orientácia v teréne.
- Mierka mapy.
- Kompas, buzola.
- Práca s nožom, sekerou a pílou.
- Stavba stanu.
- Ochrana prírody.

Pešia turistika

- Chôdza so záťažou.
- Orientačný pretek s úlohami.

Cykloturistika

- Jazda so záťažou.

Odporúčame plávanie, lyžovanie, korčuľovanie a iné pohybové aktivity ako joga, tenis, stolný tenis, badminton, nohejbal, florbal, jazda na skateboarde, lezenie na umelej horolezeckej stene (podľa podmienok a možností školy).

PROCES

Hodiny športových hier rozdelíme na nácvičné, opakovacie a zdokonaľovacie. Snažíme sa zdokonaľovať herné činnosti jednotlivca. Učíme žiakov preukazovať pozitívny vzťah k súperovi, dodržiavať prijaté zásady v rámci skupiny. V rámci športových hier si škola môže vybrať aj iné druhy športových hier, napríklad: prehadzovanú, vybíjanú, florbal, stolný tenis, bocca. Cykloturistiku realizujeme na miestach podľa možností školy.

Počas presunu žiakov pri cvičeniach v prírode so žiakmi upevňujeme a precvičujeme pravidlá cestnej premávky pre chodcov a cyklistov.

Obsah vzdelávania pre 8.ročník s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia

S vyučovacím jazykom maďarským bol schválený pedagogickou radou 28.08.2018.

V Rimavskej Sobote, 28.08.2018

PaedDr. Iveta Tóthová
Riaditeľka školy